Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dn. 24 lutego 1933 r. 813.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o s t o s u n k a c h l i t e w s k o - n i e m i e c k i c h ."Liet.Žinios". Nr.43 z 22.II.1933 r. Art.p.t."Niejasności". Streszczenie:

Sprawy polityki zagranicznej coraz więcej interesują szerokie warstwy społeczeństwa. Do spraw tych m.in. należy sprawa stosunków litewsko-niemieckich.

Niedawno obchodzono X-lecie przyłączenia obszaru Kłajpedy do Litwy. W związku z tem pewne towarzystwa niemieckie biły na alarm, dowodząc, że obszar Kłajpedy jest niemiecki i jako taki musi do Niemiec powrócić. Niezależnie od tego urzędowe radjostacje niemieckie głosiły te same myśli i bez żadnej żenady wysuwały agresywne w stosunku do Litwy plany.

Mimo wszystko obywatele Litwy sądzą, że międzynarodowe ustawy nie zezwalają na czynienie tego, co się komuś podoba. Niedopuszczalną jest rzeczą, by Niemcy za pośrednictwem radjostacyj urzędowych agitowały i podjudzały ludność Kłajpedy przeciwko Litwie. W takich wypadkach zainteresowane państwa nie mogą milczeć. Jako doskonały przykład możnaby wymienić Hitlera, który z werwą agitatora wypowiedział się ostatnio za zwrotem Korytarza Pomorskiego, lecz już nazajutrz musiał to odwołać i, jak się zwykle dzieje, zwalić winę na korespondenta. In.słowy Hitlera w jego zapędach pohamowano.

Logiczną zdawałoby się rzeczą byłoby oczekiwanie, że niedopuszczalne wybryki militarystów niemieckich w stosunku do Litwy również musiałyby doczekać nie słabszej odprawy. Jednak społeczeństwo o odprawie takiej nic nie słyszało. Militaryści niemieccy mogą czynić, co się im podoba, gdyż Litwini się temu nie sprzeciwiają. Czyż można to pogodzić z honorem państwa i obroną państwowych interesów?

Niemcy podwyższyły cła do tego stopnia, że eksport litewski do Niemiec staje się nie do pomyślenia. Tak twierdzą przynajmniej specjaliści. Tymczasem Litwa milczy i zdawałoby się wyczekuje nowych ograniczeń.

Zbliża się termin rokowań w sprawie traktatu handlowego. Niemcy czynią wszystko, by całkowicie zerwać stosunki handlowe z Litwą, a następnie w czasie rokowań wytargować sobie wzamian za ulgi przywileje polityczne. Potwierdza to historja pszenicy, która miała być z Niemiec eksportowana.

Wszystko to są fakty niewyraźne. Tymczasem w polityce zagranicznej jasność jest potrzebna, gdyż polityka odpowiadać musi interesom narodu.

Wspomnieć tu jeszcze wypada o zapowiedzianych rokowaniach odnośnie optantów na obszarze Kłajpedy. Wiadomą jest rzeczą, że na obszarze Kłajpedy znajduje się wielu obcokrajowców - nauczycieli, prawników i t.d. Wszyscy oni, jak to już niejednokrotnie zaznaczano, otrzymują z Niemiec zapomogi pieniężne. W tem świetle jakość ich działalności nie może nasuwać żadnych wątpliwości. Wszyscy ci subsydjowani obcokrajowcy nie mogą zapomnieć o swej ojczyźnie niemieckiej. Zapytać przeto należy, czy Litwie istotnie brak nauczycieli i prawników? Wszyscy wiedzą, że liczba ich jest dostateczna, a nawet zbyt wielka. Czyż dopuszczalną więc jest rzeczą, że się trzyma obcokrajowców, podczas, gdy swoi nie mają pracy?

Trybunał Haski wyraźnie wskazał na to, iż autonomję należy wykonywać. Obowiązek wykonywania autonomji ciąży nietylko na rządzie centralnym lecz i na Dyrektorjacie kłajpedzkim. Państwo winno dołożyć wszelkich starań, by konwencja była wykonywana. Tymczasem ze strony państwa nic się nie przedsięwzięło w kierunku wykorzystania zaleceń Trybunału Haskiego. Jaka jest tego przyczyna? Na to brak odpowiedzi.

"M e m e l e r D a m p f b o o t" o g e n e w s k i e j p o d r ó ż y m i n i s t r a Z a u n i u s a ."Memeler Dampfboot" Nr.44 z 20.II.1933 r. Art.p.t."Luksus wyczekiwania". Streszczenie:

18 lutego minister Spraw Zagr. dr.Zaunius wyjechał do Genewy celem udziału w nadzwyczajnem Zgromadzeniu Ligi Narodów. Podróż tę przedsięwziął minister Zaunius nietylko dla udziału w nadzwyczaj-

nem Zgromadzeniu L.N. Podczas, gdy w państwach sąsiadujących z Litwą można zaobserwować w czasie ostatnim znaczną zewnętrzno-polityczną aktywność, Litwa zachowuje się bardziej biernie w stosunku do bieżących kwestyj w polityce międzynarodowej. Okoliczność tę należy przypisać temu, że wśród kół miarodajnych w Kownie panuje zapatrywanie, że Litwa może sobie pozwolić na "luksus" zajmowania wyczekującego stanowiska.

Wyczekujące stanowisko zajmuje Litwa m.in. w kwestji stworzenia bloku bałtyckiego, mimo czynionych przez Anglję usiłowań, aby porozumienie doszło do skutku. Te usiłowania obecnie się wzmocniły i państwom bałtyckim stawiane jest za wzór "wieczne przymierze Małej Ententy". Rezerwa Litwy w kwestji utworzenia bloku bałtyckiego tłumaczy się nadto obawą przed polskiemi wpływami w tym bloku. Osiągnąwszy te wpływy, nie będzie już Polska zainteresowana w poczynieniu Litwie jakichkolwiek ustępstw. Pozatem Litwa chce uniknąć przeciwdziałania Sowietom, które litewska polityka zagraniczna popiera. Jak wiadomo, Związek Sow. przeciwny jest utworzeniu bloku bałtyckiego.

Główne zainteresowanie miarodajnych kół politycznych i gospodarczych poświęcone jest przyszłym rokowaniom gospodarczym z Niemcami, które zostały zapowiedziane w związku z doręczeniem listów uwierzytelniających przez nowego posła niemieckiego Zechlina. Należy jednak zaznaczyć, że mimo podwyższenia ceł przez Niemcy i zahamowania w ten sposób eksportu litewskiego do Niemiec, rząd litewski i tu nie wykazuje inicjatywy i zajmuje stanowisko wyczekujące. Wszyscy pytają, co przywiózł ze sobą nowy poseł niemiecki?

Minister Zaunius spotka się bezsprzecznie w Genewie z kierownikami polityki europejskiej i omówi z nimi interesujące Litwę kwestje.

K r o n i k a .

W y n i k i c z e c h o s ł o w a c k o - l i t e w s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h ."Echo" /Nr.51.II.33/:Czechosłowacko-litewskie rokowania handlowe dały już konkretne rezultaty. Mianowicie Czechosłowacja obiecała importować z Litwy większą ilość produktów rolnych dla wyrównania bilansu handlowego. Dotychczas czechosłowacko-litewski bilans handlowy był stale dla Litwy bierny.

W y j a z d s t u d e n t ó w b a ł t y c k i c h d o A n g l j i ."Liet.Aid." /Nr.43.II.33/:W tych dniach wyjechało do Anglji dwoje studentów uniwersytetu kowieńskiego Masziotajtisówna i Minkiewiczius wraz ze studentami - Łotyszami Szore i Beblis oraz studentem - Estończykiem Leppikiem. Podróż ta ma na celu zapoznanie się z życiem studentów angielskich i poinformowanie tych ostatnich o życiu akademickiem państw bałtyckich.

O b c h ó d X V - l e c i a n i e p o d l e g ł o ś c i e s t o ń s k i e j w K o w n i e ."Liet.Aid." /Nr.43.II.33/:Z okazji XV-lecia niepodległości estońskiej t-stwo estońsko-litewskie w Kownie organizuje w dn.24 b.m. uroczystą akademję.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

S p r a w a n o w e g o p r o j e k t u o a d w o k a t u r z e .Prasa kowieńska /II.33/: Jak podają,Rada Stanu opracowała nowy projekt ustawy o adwokaturze i przesłała go już Gabinetowi Ministrów dla rozpatrzenia. Nowa ustawa ma być o wiele łagodniejsza, niż uprzednio opracowana.

19 lutego na zebraniu, zwołanem przez t-stwo studentów prawników, wygłosili sprawozdania o projektach nowej ustawy o adwokaturze i sądownictwie prezes Rady Adwokatów przys.prof.Leonas i wiceprezes prof.Bielackin. Pierwszy ze sprawozdawców wystąpił przedewszystkiem przeciw przewidzianemu przez ustawę o sądownictwie prze-

kazywaniu wszystkich spraw cywilnych /niezależnie od ich sumy/ Sądowi Pokoju. Społeczeństwo nie może mieć zaufania do orzeczeń Sądu Pokoju w sprawach większej wagi, w których sporny objekt szacowany jest na wielką sumę. Sprawy takie powinna otrzymać bardziej doświadczona instancja.

Drugi sprawozdawca, prof.Bielackin wskazał, że nominacja adwokatów przez ministrów Sprawiedliwości w żadnym kraju nie jest stosowana. Następnie sprawozdawca wystąpił przeciw podziałowi adwokatów na 3 kategorje i praktyce dla prawników w sądach.Prawnik właśnie może się lepiej wykształcić, o ile odbywa praktykę u adwokata, a nie w Sądzie. Od podziału adwokatów na kategorje społeczeństwo nie będzie miało żadnego pożytku. Po wysłuchaniu sprawozdań zebranie przyjęło rezolucję, protestującą przeciw projektom nowych ustaw o adwokaturze i sądownictwie.

U k a r a n i e s p r a w c y z e r w a n i a p o l s k i e g o p l a k a t u w y b o r c z e g o .Prasa kowieńska./II.33/:Ostatnie wybory do Przedstawicielstwa Studentów U.W.W. obfitowały w zajścia przeciwmniejszościowe. M.in. 5 listopada został zerwany plakat przedwyborczy listy Zjednoczenia Studentów Polaków U.W.W., zawieszony w gmachu uniwersyteckim.

20 b.m. sprawca zerwania polskiego plakatu członek korporacji "Lietuva", student wydz.prawnego Władysław Bacziuszka stanął przed Sądem Akademickim. W wyniku rozprawy Sąd uznał W.Bacziuszkę za winnego i skazał go na karę publicznej nagany. Wyrok ma być ogłoszony w drodze wywieszania go w ogólnej gablotce ogłoszeniowej uniwersytetu na przeciąg 1 tygodnia.

W y r o k w s p r a w i e p r o f .K o ł u p a i ł o c o n t r a r e d .G u s t a i n i s .Prasa kowieńska /II.1933/:18 lutego Sąd Pokoju rozważył sprawę prof.Kołupajły, oskarżonego przez b.redaktora naczelnego "Liet.Aid." p.Gustainisa o oszczerstwo. W wyniku przewodu sędzia wyniósł wyrok, skazujący prof.Kołupajłę na 3 dni aresztu. Przypuszczalnie ukarany profesor od wyroku będzie apelował do Sądu Okręgowego.

Jak twierdzą, w razie apelacji prof.Kołupajły p.Gustainis również będzie apelował do wyższych instancyj.

P r o ś b a b. p r e m j e r a P e t r u l i s a o p r z y w r ó c e n i e p r a w o b y w a t e l s k i c h .Prasa kowieńska./II.1933/:B.premjer i minister Skarbu Petrulis, który, jak wiadomo, w związku z rocznicą 16 lutego został ułaskawiony i zwolniony z więzienia, upoważnił swego obrońcę adw.Stankiewicza, aby w jego imieniu złożył prezydentowi państwa prośbę o przywrócenie mu praw obywatelskich, które Trybunał Najwyższy mu odebrał.

A r e s z t o w a n i e d z i a ł a c z y "U k i n i n k u S a j u n g a".Jak podaje prasa kowieńska /II.1933/, z rozporządzenia sędziego śledczego do spraw szczególnej wagi został aresztowany i przewieziony do więzienia prezes zarządu centralnego "Ukininku Sajunga" agr.Mikszys. Oskarżony on jest o szereg nadużyć w spółdzielniach związku i m.in. o złożenie fałszywych bilansów.

Nadto z powodu nadużyć zostali aresztowali członek zarządu centralnego "Uk.Sajunga" P.Jasiukas i prezes oddziału szawelskiego Soblis.-

P r o j e k t z a ł o ż e n i a s z k o ł y n a u k p o l i t y c z n y c h w K o w n i e .Prasa kowieńska /II.1933/: 17 lutego na zebraniu towarzyskiem t-stwa badania zagadnień ekonomicznych prof.M.Römer wygłosił odczyt o potrzebie założenia w Litwie szkoły nauk politycznych. Położenie polityczne Litwy jest poważne. Z jednej strony dawna Rosja - obecnie teren eksperymentów idei komunistycznych, z drugiej - Niemcy z ich odwiecznem wstrzymanem tylko, lecz bynajmniej nie przełamanem przez wojnę światową parciem na wschód. Z trzecim sąsiadem wreszcie - Polską również jest Litwa w złych stosunkach. Wszystko to wymaga powołania do życia szkoły nauk politycznych, któraby badała strukturę Litwy i krajów sąsiednich,jak również zagadnienia w rodzaju wileńskiego,kłajpedzkiego i t.d.

W ożywionej dyskusji wszyscy wypowiedzieli się zasadniczo za powołaniem szkoły do życia.